

10 dakika

MMYDAS
Mydas Danışmanlık A.Ş.

Midas Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Danışmanlık A.Ş. Bültenidir.

OCAK 2012

REKABET KURULU KARARLARININ İPTALİ TALEPLERİ İÇİN ADRES DEĞİŞİKLİĞİ

Kamuoyuna üçüncü yargı reformu paketi olarak yansıyan kanun değişiklikleri tasarısı Adalet Bakanlığı'ndan Başbakanlığa sevk edildi. Ağırlıklı olarak İcra İflas Kanunu ve Ceza Kanunu ile ilgili değişiklikler içeren Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısı, Terörle Mücadele Kanunu ve Basın Kanunu'nda da değişiklikler getiriyor.

Böylece çokça tartışılan ve eleştirilen yargılanan gazetecilerle ilgili davalar da gündemden düşecek. Kanun tasarısının Rekabet Kurumu'nun muhataplarını ilgilendiren yönü ise kararlara karşı yargı yolunda değişiklik öngörmesi, şöyle ki:

Mevcut durumda Rekabet Kurulu'nun verdiği nihai kararlara karşı ilk derece mahkemesi olarak Danıştay 13. Dairesinde dava açılıyor, temyiz taleplerini ise Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu inceliyor. Ancak tasarı yasalaşırsa para cezalarının iptali istemi gibi Rekabet Kurulu kararlarına karşı açılacak davalara idare mahkemesi bakmaya başlayacak, Danıştay ise temyiz aşamasında devreye girecek. Bu yargı yolu değişikliği EPDK, BDDK, BTK ve Şeker Kurulu gibi diğer üst kurulların kararlarına karşı açılacak iptal davaları için de geçerli olacak.

Değişiklikle birlikte Danıştay'ın ilk derece mahkemesi sıfatıyla baktığı dava sayısı azaltılmış olacak. Değişikliğin gerekçesi olarak Danıştay'ın hem ilgili dairesinin hem de İdari Dava Daireleri Kurulunun iş yükünün önemli ölçüde azaltılması amacı öne çıkarılıyor. Ancak bu değişikliğin rekabet hukuku uygulamasına yarayıp yaramayacağı bize şüpheli görünüyor. Zira Danıştay 13. Dairesi tam rekabet hukuku ile ilgili davalarda uzmanlaştı derken sil baştan yeni bir mahkeme ile muhatap olmaya başlayacağız. Uzmanlığın ve tecrübenin çok önemli olduğu bu tür ihtisas işlerinde konuya özel mahkemelerin bakması bizce daha doğru bir çözüm olurdu. Şimdi idare mahkemelerinin rekabet davalarının esasına girerek doyurucu kararlar alması en azından zaman alacak.

Buna karşın üst kurullar tarafından gerçekleştirilen ve ülke çapında uygulanan düzenleyici işlemlerine karşı açılan davalar, Danıştay'da görülmeye devam edilecek.

SAMSUNG VE LG KENDİ ÜLKELERİNDE DE REKABET CEZASI ALDI

Samsung ve LG arasındaki fiyat karteli soruşturması ABD'den Kuzey Kore'ye sıçradı. Kore Rekabet Otoritesi Samsung ve LG'ye toplamda 38,5 milyar Dolar para cezası verdi. Samsung ve LG'nin 2008 ve 2009 yıllarında çamaşır makineleri ile TV bilgisayar ekranları ürün gruplarında fiyat tespiti anlaşması yaptıkları anlaşılmıştı.

Bunun yanı sıra anılan şirketlere karşı kartelden zarar görenlerin açacağı toplu tazminat davaları için finansal destek vereceğini de açıklayan otorite, rekabet ihlallerinden doğan tazminat taleplerini yaygınlaştırmak adına radikal bir adım atmış oldu. ABD'deki tazminat davaları yoluyla rekabet ihlallerinin caydırıcılığının artırılması yönteminin bu şekilde desteklerle kendi ülkelerinde de yayılmasının hedeflendiği bildirildi. Buna göre otorite bir toplu dava açmak için hazırlıklara başlayan tüketici örgütüne 88 milyon Dolar mali destek vermeyi taahhüt etti. Ayrıca davaya katılımı artırmaya yönelik duyurularda otoritenin de adı ve logosuna yer verilerek güvenilirliğin artırılması sağlanacak. Otoritenin tazminat davalarına destek vermesinin altında ise kendi uyguladığı yaptırımın yetersiz bulunması yatıyor. Zira yürürlükteki pişmanlık programına göre ilk başvuran Samsung hiç ceza ödemeyecek, LG ise verilen cezanın yarısını ödeyecek.

BABIES "R" US 35 MİLYON DOLARLIK UZLAŞMA ANLAŞMASI İMZALADI

ABD'de Toys "R" Us'ın yavru şirketi olan Babies "R" Us adlı oyuncak perakendecisinin 1998 ile 2010 yılları arasında kendisine bebek ürünleri tedarik eden Peg Perego, Graco ve Medela gibi birçok marka ile rekabeti kısıtlayıcı anlaşmalar içine girdiği ortaya çıkarılmıştı. Tedarikçilerin indirim yapmaması ve rakip perakendecilere satışlarının kontrol altında tutulması gibi davranışların yanı sıra Barbie Dream House ve Fisher Price Nursery Monitors gibi çok tutulan oyuncakların üretimini kısıtlamaya yönelik anlaşmaların varlığı da tespit edilmişti. Söz konusu rekabet ihlallerinin ortaya çıkarılmasının ardından şirkete yönelik tazminat davaları açılmıştı. Zarar görenlerin topluca açtığı tazminat davasından çok daha ağır sonuçların çıkabileceğini öngören Babies "R" Us davayı uzlaşma anlaşması ile bitirdi. Buna göre 35 milyon Dolarlık bir uzlaşma anlaşması yapılarak zarar görenlerin zararının bu miktarla sınırlı olarak tazmin edilmesi sağlandı. Toplu davaya katılanlar ihlalin devam ettiği süre içinde anlaşma konusu ürünlerden satın aldıklarını ödeme belgeleriyle kanıtladıkları takdirde kendilerine fatura tutarlarının belli bir oranı geri ödenecek.

AB KOMİSYONU, ELEKTRONİK ÖDEME SİSTEMLERİNDE ENTEGRASYON VE REKABET İÇİN DÜZENLEMELER YAPACAK

Elektronik ödeme sistemleri alanında üye ülkeler arasındaki farklılıklar ve bir standardın olmaması AB Komisyonu'nu harekete geçirdi. Bu alanı düzenlemek üzere hazırlıkları içeren ve durumu değerlendiren bir Yeşil Kitap hazırlanarak ilgililerin görüşüne açıldı. 12 Nisan tarihine kadar görüşlerin alınacağı Yeşil Kitap ve sonrasında yapılacak düzenlemelerle entegrasyonun yanı sıra pazara rekabetin getirilmesi de hedefleniyor.

Yeşil kitapta pazara erişim ve yeni girişler, elektronik ödemelerde güvenlik ve bilgilerin korunması, mal ve hizmetlerin şeffaf ve etkin fiyatlandırılması, teknik standardizasyon gibi konular ele alınıyor ve projeksiyon yapılıyor.

Online alışveriş pazarı AB'de 2009'da 141 milyon Avro'luk büyüklüğe ulaştı, 2014'te ise bu rakamın 190 milyon Avro'ya ulaşması bekleniyor. Pazarın bu denli büyümesine rağmen üye ülkeler arasında standardizasyon olmadığı gibi pazarın rekabetçi açıdan eksikliklerinin olup olmadığı da bütüncül bir açıdan daha önce incelenmemişti. Her ne kadar AB Komisyonu Mastercard ve Visa hakkında incelemeler yürüttüyse de bu defa onların yanı sıra bankaları, Google, Apple ve Blackberry gibi internet ve teknoloji sağlayıcıları ve e-ticaret yapan aktörleri kapsayan daha geniş açıdan bir değerlendirme yapılacak. Yeşil Kitapta ayrıca Avrupa çapında sınır aşırı ödemelerin daha ucuza ve daha hızlı yapılmasını sağlayacak olan SEPA (Single Euro Payment Area)'nın da temel ilkeleri belirleniyor.

AB KOMİSYONU İTALYAN DENİZ TAŞIMACILIĞI ALANINDAKİ DEVİR İŞLEMİNİ İNCELEMAYA ALDI

İtalya'nın devlet deniz ulaştırması şirketi Tirrenia'nın özelleştirilerek bir özel konsorsiyuma devredilmesi planı AB Komisyonu'na takıldı. Akdeniz'in güçlü taşımacılık şirketleri Grimaldi, Marininvest ve Onorato'nun kurduğu ortak girişim şirketi olan Compagnia Italiana di Navigazione (CIN)'nin Tirrenia'yı devralması halinde tekele yakın bir pazar gücüne ulaşması rekabetçi endişeleri de beraberinde getirdi.

Komisyon'dan yapılan açıklamaya göre devir işlemi özellikle İtalya ana karası ile Sardinya ve Sicilya adaları arasındaki yolcu ve yük taşımacılığı alanında çok yüksek bir pazar payına sahip bir teşebbüsün ortaya çıkmasına sebep olacak. Bu nedenle işlemin ayrıntılı olarak incelenmesi için 4 Haziran 2012'ye kadar sürecek 90 iş günlük bir süreç başlatıldı. Komisyon devir işleminin rekabeti azaltacağı veya ortadan kaldıracığı kanaatine ulaşırsa ve bu sonucu engelleyecek taahhüt ve önlemler gündeme gelmezse işlemi yasaklama yetkisine sahip.

Bu inceleme kararıyla birlikte Komisyon'un onayını bekleyen devralmaların sayısı dörde çıktı. NYSE Euronext'in Deutsche Börse tarafından devralınmasına dair incelemenin 9 Şubatta sonuçlanması bekleniyor. Bunun dışında ortopedik/medikal

ürünler üreten Johnson & Johnson'un Synthes'i; ve şeker üreticisi Südzucker'in ED&F MAN'ı devralmasına ilişkin incelemeler de devam ediyor.

AB KOMİSYONU FRANSIZ SU VE ATIK SU ŞİRKETLERİ HAKKINDA SORUŞTURMA BAŞLATTI

Fransız şirketleri SAUR, Suez Environnement/Lyonnaise des Eaux ve Veolia'nın bir mesleki birlik aracılığı ile fiyatla ilgili kararlarını koordineli olarak aldıkları şüphesiyle inceleme başlatıldı. Su ve atık su hizmetlerinin yerel yönetimlerden özel sektöre devredilmesinin ardından bu alanın rekabete açık hale gelmesine rağmen etkin bir rekabet yaşanmadığı yönündeki iddialar soruşturulacak.

Konuyla ilgili olarak AB Komisyonu yetkilileri Nisan 2010'da yaptıkları şafak baskınları ile delil toplamıştı. Hatta Suez Environnement unvanlı şirket, iştiraki olan Lyonnaise des Eaux'un işyerlerinde yapılan yerinde inceleme sırasında mühürlenmiş bir odaya müdahale etmiş ve bunun ardından mühür kırdığı ve delilleri karartmaya çalıştığı için 8 milyon Avro'luk bir ceza ile karşılaşmıştı.

AB KOMİSYONU HAVAYOLU İTTİFAKLARI İLE İLGİLİ İNCELEMESİNDE YENİ KARARLAR ALDI

2006'dan bu yana dünya çapında üç büyük havayolu ittifakı olan *SkyTeam airline alliance*, *Star alliance* ve *Oneworld alliance* hakkında incelemelerini devam ettiren ve bu ittifakların rekabetin tesisi için önerdikleri taahhütleri değerlendiren Komisyon *SkyTeam* üyeleri ile ilgili yeni kararlar aldı. *SkyTeam*'in sekiz üyesiyle ilgili incelemelere son verildiği fakat Air France-KLM, Alitalia ve Delta arasındaki Avrupa-Kuzey Amerika uçuşları hakkındaki işbirliği anlaşmalarının mercek altına alındığı bildirildi.

Adı geçen havayolu şirketleri arasında yapılan anlaşmaya göre uçuş güzergâhları, tarifeler, fiyatlama ve gelir yönetimi gibi konulardaki işbirlikleri nedeniyle Avrupa ile Kuzey Amerika arasındaki uçuşlarda yolcuların zararına olabilecek sonuçlar doğup doğmayacağı incelenecek.

Aynı rotada *Oneworld alliance* üyeleri British Airways, American Airlines ve Iberia arasındaki işbirliği anlaşmalarının da rekabet karşıtı etkileri olabileceği yönündeki iddialar incelenmişti. Neticede Komisyon, geçtiğimiz Temmuz ayında Londra Heathrow havaalanından New York, Boston, Dallas ve Miami yönündeki uçuşlar için rakiplere slot/uçuş hakkı devredilmesini içeren taahhütleri kabul ederek işbirliğine izin vermişti.

AMAZON ÇİÇEKSEPETİNE ORTAK OLDU

Çiçeksepeti İnternet Hizmetleri A.Ş.'nin %18,72 hissesinin Amazon.com Inc. tarafından devralınması yoluyla ortak girişim kurulması işlemine hakim durum yaratılması veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağından izin verildi. Böylece e-ticarette dünya devi olan amazon.com, çiçek ve hediye gönderimi konusunda Türkiye'nin önde gelen şirketi olan ciceksepeti.com 'un azınlık hissedarı oldu.

Ciceksepeti.com 2006 yılında, şirketin çoğunluk hissedarı olmaya devam eden Genel Müdür Emre Aydın tarafından kuruldu. Geçtiğimiz yaz ise portföyüne şekerleme, çikolata ve keklerin yanı sıra online mücevherat satışlarını da ekledi.

EFES RUSYA'DA SAB MİLLER İLE BİRLİKTE YOLA DEVAM EDECEK

Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayi A.Ş.'nin SAB Miller Plc.'nin Rusya ve Ukrayna'daki iştiraklerinin %100'ünü devralması ve SAB Miller Plc.'nin de Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayi A.Ş.'nin % 24'ünü devralarak bu teşebbüs üzerinde ortak kontrol kurulması işlemine izin verildi. Böylece Anadolu Efes, Türkiye, Rusya, Bağımsız Devletler Topluluğu, Orta Asya ve Orta Doğu'da İngiliz Sab Miller ile stratejik ortak oldu.

Söz konusu anlaşmaya göre, Sab Miller, Rusya ve Ukrayna'daki tüm bira faaliyetlerini Anadolu Efes'e 1,9 milyar ABD Doları üzerinden transfer ediyor, Anadolu Efes ise %24 oranındaki hissesini Sab Miller'e devrediyor. Hisse devri sonrası Anadolu Grubu'nun Anadolu Efes'teki payı %42,81, halka açık hisse oranı ise %33,19 olacak. Kurulan ortaklık ise Rusya bira pazarında, toplam değerden alınan pay açısından en güçlü ikinci şirket konumuna gelecektir. Rusya'da bira pazarında Carlsberg'den sonra en güçlü marka Efes olacak. Rusya bira pazarında Efes'in de dahil olduğu yabancı markaların pazar payı geçen yıl %92'den %88'e gerilemişti. Bu güç birleştirme ile hem maliyet tasarrufu hem de büyüyen yerel markalara karşı bir hamle alanı sağlanmış olacak.

ŞEKER FABRİKALARI ÖZELLEŞTİRMELERİNDE REKABET KURULU İZİNİ ALINDI

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı belirli bir ciro ve pazar payı eşliğini aşan alıcıların olduğu özelleştirme işlemlerinde ihale aşamasından sonra nihai kararını vermeden önce Rekabet Kurumu'na izin başvurusu yapmakla yükümlü. Böylece özelleştirme işleminden sonraki piyasa yapısı önceden incelenerek özelleştirmenin hakim duruma gelecek bir teşebbüs yaratmasının önüne geçilebiliyor. Bir diğer ifadeyle nasıl birleşme veya devralma yoluyla hakim duruma geçmek mümkün değilse aynı şekilde özelleştirme yoluyla devralmalarda da hakim duruma geçmek mümkün olamıyor.

Bu kapsamda özelleştirmeye tabi tutulan şeker fabrikaları için de Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Rekabet Kurumu'na teklif sahiplerini bildirerek başvuruda bulundu. Şeker fabrikaları iki ayrı gruba bölünerek Portföy B ve Portföy C olarak toplu halde satışa çıkarılmıştı. Portföy-B: Malatya, Erzincan, Elazığ ve Elbistan Şeker Fabrikaları ile Portföy-C: Kastamonu, Kırşehir, Turhal, Yozgat, Çorum ve Çarşamba Şeker Fabrikaları için son teklifler 11 Kasım 2011 de verilmişti. Portföy B için 7, Portföy C için 6 teklif verilmiş, nihai pazarlık görüşmeleri sonucunda en yüksek teklif; Portföy B için 266 milyon Dolar bedelle Kolin-Limak Ortak Girişim Grubu tarafından, Portföy C için 656 milyon Dolar bedelle Ak-Can Şeker Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından verilmişti.

Rekabet Kurulu şeker fabrikalarını devralmak için en yüksek teklifleri veren teşebbüslere devir yapılmasının rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının neden olmayacağı gerekçesiyle izin verilebileceğine karar verdi. Bundan sonra Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tekliflerin değerlendirilmesini müteakip, onaylanmak üzere Özelleştirme Yüksek Kurulu gündemine sunacak ve devir gerçekleşecek.

GSM HİZMETLERİNDE ANLAŞMA İDDİASI REDDEDİLDİ

Rekabet Kurulu GSM hizmetleri pazarını yakından takip ediyor. Öyle ki daha önce de rekabet ihlali bulunan Turkcell'e geçtiğimiz Haziran ayında bayilerine yönelik uygulamalarıyla hakim durumunu kötüye kullandığı gerekçesiyle 91 milyon TL para cezası verilmişti. Vodafone ve Avea ise Rekabet Kurulu nezdinde soruşturulan değil şikâyetçi olan taraflar olarak bulunmuştu.

Bu defa ise Turkcell, Avea ve Vodafone birlikte şikâyet edildi. GSM işletmeciliği alanında faaliyet gösteren her üç teşebbüsün de Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun düzenlemelerindeki boşluklardan faydalanmak konusunda anlaşmaları iddiası ile bir şikâyette bulunuldu. Ancak Rekabet Kurulu'nca yapılan inceleme sonucunda soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verildi. Böylece GSM hizmetleri pazarında hakim durumu düzenleyen 6. madde ile ilgili sıkıntılar olsa da rekabeti kısıtlayıcı anlaşma ve uyumlu eylemleri düzenleyen 4. madde ile ilgili bir problemin olmadığı tespit edilmiş oldu.

TOYOTA BAYİLERİ HAKKINDA SORUŞTURMA AÇILMASINA GEREK GÖRÜLMEDİ

Rekabet Kurulu otomotiv sektöründeki incelemelerine bazı Toyota bayileri hakkındaki anlaşma iddialarını da ekledi ancak inceleme neticesinde ciddi bir ihlal şüphesi görülmemiş olacak ki soruşturma açılmasına gerek görülmedi.

Toyota markalı araçların Çorum, Samsun, Ordu, Trabzon, Sivas, Erzurum ve Elazığ illerindeki bayileri Derindere Otomotiv, Elpa Otomotiv, Er Otomotiv, İkbal Otomotiv, Nasuhbeyoğlu Otomotiv, Seçil Otomotiv, Şamlıoğlu Otomotiv ve Yörük Otomotiv unvanlı bayiler hakkındaki rekabet ihlali iddiaları ise böylece reddedilmiş oldu.

Rekabet Kurulu geçtiğimiz Nisan ayında otomotiv sektörüyle ilgili soruşturmasını rekor bir ceza ile sonuçlandırmıştı. Otomotiv şirketlerinin KDV indiriminin ardından birlikte hareket ederek geleceğe yönelik fiyat stratejisine ilişkin görüşmeler ile stok, hedef ve satış stratejisine ilişkin anlaşma yaptıkları belirlenmiş ve 15 teşebbüse toplam 277 milyon 400 bin lira ceza verilmişti.

DÜNYA REKABET OTORİTELERİNDEN HABERLER

- İspanya Rekabet Otoritesi çimento karteli kuran beş teşebbüse 11 milyon Avro para cezası verdi. Diğer yandan motosiklet üreticileri Honda ve Suzuki de fiyatlama ile ilgili rekabete duyarlı bilgileri paylaştıkları gerekçesiyle 4 milyon Avro para cezasına çarptırıldı.
- İtalya Rekabet Otoritesi ilaç şirketi Pfizer hakkındaki hakim durumunu kötüye kullandığı iddiasıyla başlatılan soruşturma neticesinde 10.6 milyon Avro para cezası verilmesi kararlaştırıldı.
- Kanada Rekabet Otoritesi kartel kuran tıraş köpüğü üreticilerine 9.7 milyon Avro para cezası verdi.
- İtalya Rekabet Otoritesi Milan ve Roma barolarını da içeren 12 baro hakkında anti-rekabetçi uygulamaları nedeniyle soruşturma başlattı.
- Arjantin Rekabet Otoritesi ülkenin beş büyük akaryakıt şirketi hakkında fiyat tespitine yönelik eylemlerde buldukları şüphesi ile soruşturma başlattı.